

Г. А. Жақпарова¹

¹Шәкәрім атындағы Семей мемлекеттік университеті, Қазақстан, Семей қ.

ОҚУШЫЛАРДЫҢ ТАНЫМДЫҚ МӘСЕЛЕЛЕРДІ ШЕШУГЕ ДЕГЕН ЫНТАСЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ

Аннотация

Қазіргі мектептің негізгі мақсаты-әр оқушының бейімділігіне, қызығушылықтары мен мүмкіндіктеріне сәйкес білім беру қажеттіліктерін қанағаттандыратын оқу жүйесін құру. Осы мақсатқа жету үшін оқу процесінде оқушы мен мұғалімнің қарым-қатынасы қарастырылатын парадигманы түбегейлі өзгерту қажет. Бүгінгі таңда оқытудың заманауи тұжырымдамасы оқушының өзі оқуы керек, ал мұғалім оның ілімін мотивациялық басқаруды жүзеге асыруы керек, яғни. оның қызметін ынталандыру, ұйымдастыру, үйлестіру, кеңес беру. Егер оқушылардың белсенді әрекет етуге, сөзсіз қиындықтарды жеңуге, алға қойылған мақсатқа жетуге деген ұмтылысын тудыратын күшті, жарқын және терең себептері болса, іс-әрекет тиімдірек және жақсы нәтиже береді.

Түйінді сөздер:Қабілеттері, шығармашылық танымдық қабілеттері, дәйектілік, қарулану, белсендіру, деңгейі.

Г. А. Жақпарова¹

¹Государственный университет им.Шакарима г.Семей, Казахстан

ФОРМИРОВАНИЕ У УЧАЩИХСЯ ИНТЕРЕСА К РЕШЕНИЮ ПОЗНАВАТЕЛЬНЫХ ЗАДАЧ

Аннотация:

Основная цель современной школы-создание системы обучения, удовлетворяющей потребности образования в соответствии с склонностями, интересами и возможностями каждого ученика. Для достижения этой цели необходимо кардинально изменить парадигму, в процессе которой рассматривается взаимодействие ученика и учителя. На сегодняшний день современная концепция обучения должна обучать самому ученику, а учитель должен осуществлять мотивационное управление его учением, то есть. стимулирование, организация, координация, консультирование его деятельности. Если есть сильные, яркие и глубокие причины, вызывающие стремление учащихся к активному действию, преодолению неизбежных трудностей, достижению поставленной цели, то действия дают более эффективные и хорошие результаты.

Ключевые слова:Способности, творческие познавательные способности, последовательность, вооружение, активация, уровень.

G.A. Zhakparova¹

¹Semipalatinsk State University named after Shakarim, Kazakhstan, Semey

FORMATION OF STUDENTS ' INTEREST IN SOLVING COGNITIVE PROBLEMS

Annotation

The main goal of a modern school is to create a learning system that meets the needs of education in accordance with the inclinations, interests and capabilities of each student. To achieve this goal, it is necessary to radically change the paradigm in which the interaction of student and teacher is considered. Today, the modern concept of teaching should be taught to the student himself, and the teacher should exercise motivational management of his teaching, that is. promotion, organization, coordination, and consulting of its activities. If there are strong, bright and deep reasons that cause students to strive for active action, overcoming unavoidable difficulties, and achieving their goals, then actions give more effective and good results.

Keywords: Ability, creative, cognitive ability, sequencing, arming, activation, and level.

Оқушылардың оқу-танымдық іс –әрекетін жандандыру қазіргі педагогика ғылымының негізгі мәселелерінің бірі болып табылады. Оның өзектілігі оқытудың оңтайлы әдістері мен құралдарын іздеу және дамыту қажеттілігімен байланысты. Танымдық іс-әрекетті жандандыру мәселесін шешкен кезде оқушылардың таным әдістерімен қатар танысуы және оқытуы, таным құралдарын дамыту және сатып алу бойынша өзіндік жұмыс әдістерімен қарулануы арқылы оқытылатын материалдың теориялық деңгейін жоғарылатудан шығудың жолы көрінеді[1]. Алайда, қазіргі жағдайда ақыл-ой іс-әрекетінің операцияларын мақсатты дамыту мүмкіндіктері толық іске асырылмайды. Негізгі себеп - оқуда белгілі бір нәтижелерге қол жеткізу әрдайым мектеп оқушыларының ақыл-ой дамуына жеткілікті әсер етпейді. Оқушылар белгілі бір білім мен дағдыларды жинақтайды, бірақ оларды тиімді қолдана алмайды. Сондықтан гуманитарлық пәндерді оқудың ақыл-ой дамуына оң әсері, оқушылардың танымдық белсенділігін арттыру туралы сандық мәліметтер алу үшін қосымша зерттеулер қажет. Оқу-танымдық іс-әрекеттің жандануы оқу процесінде объективті нақты заңдылықтардың саналы білім деңгейінің жоғарылауын білдіреді. Әр мұғалім оқу процесінде оқушылардың танымдық белсенділігін арттырудың өзіндік әдістерін қолданады, бірақ жұмыс тәжірибесін басқа мұғалім басқа сыныпқа механикалық түрде бере алмайды. Осыған байланысты оқушылардың танымдық белсенділігін арттыру үшін мұғалімдердің жұмыс жүйесін теориялық негіздеу қажет. Мұғалімнің оқушылардың танымдық белсенділігін арттыру бойынша жұмысының негізгі мақсаты-олардың шығармашылық қабілеттерін дамыту[4]. Психологиядан адамның, оның ішінде оқушылардың қабілеттері іс-әрекет процесінде дамитыны белгілі. Оқушылардың танымдық қабілеттерін дамыту құралы-оқушылардың оқу танымында жоғары белсенділігін қамтамасыз ететін осындай әдістер мен әдістерді шебер қолдану. Мұғалім қолданатын белсендіру әдістері мен әдістері оқушылардың танымдық қабілеттерінің деңгейін ескеруі керек, сондықтан шамадан тыс тапсырмалар оқушылардың өз күшіне деген сенімін бұзуы мүмкін және оң нәтиже бермейді. Сондықтан оқушылардың танымдық белсенділігін арттыру бойынша мұғалімнің жұмыс жүйесі оқушылардың шығармашылық танымдық қабілеттерін біртіндеп және мақсатты дамытуды, олардың ойлауын дамытуды ескере отырып құрылуы керек [1]. Оқу процесінде оқушы негізгі психикалық процестер әрекет ететін әртүрлі әрекеттерді орындайды: сезім, қабылдау, қиял, ойлау, есте сақтау және т.б. барлық танымдық психикалық процестердің ішінде ойлау жетекші болғандықтан, оқушылардың іс - әрекетін белсендіру-бұл олардың ойлауын жандандыру деп айтуға болады. Сонымен бірге есте сақтау керек деп желания оқушы оқып, барлық күш-мұғалімдер бермейді күтілетін салдарлары. Осыдан оқу мотивтерін, оқушылардың танымдық мәселелерді шешуге деген ынтасын қалыптастыру керек деген қорытынды шығады. Жоғарыда айтылғандай, оқушылардың танымдық іс-әрекетін жандандыру олардың ойлауын жандандырумен тығыз байланысты[3]. Оқушылардың ойлауында үш деңгей ерекшеленеді: түсіну деңгейі, логикалық ойлау деңгейі және шығармашылық ойлау деңгейі. Түсіну-бұл дайын ақпаратты игеруге бағытталған аналитикалық және синтетикалық әрекет, мұғалім хабарлайды немесе кітаптан алынады. Мұғалім жаңа фактілерді хабарлайды, тәжірибе нәтижелерін талдайды, ақыл-ой операцияларын (талдау, синтез, абстракция, жалпылау) орындайды және ақыл-ой әрекетінің әдістерін (салыстыру, жіктеу, анықтау) қолданады[5]. Оқушылар мұғалімнің ойлау барысын, дәлелдердің қисындылығы мен дәйектілігін бақылайды. Бұл оқушылардан белгілі бір ақыл-ой күшін, белгілі бір аналитикалық және синтетикалық белсенділікті талап етеді. Логикалық ойлау дегеніміз-танымдық мәселелерді тәуелсіз шешу процесі. Логикалық ойлау, түсіну сияқты, аналитикалық және синтетикалық белсенділік болып табылады, бірақ олардың арасында дереккөз, дидактикалық функция және субъективті тәжірибе бойынша айтарлықтай айырмашылық бар. Логикалық ойлау процесінде оқушының өзі жаңа тұжырымдарға келеді, ал түсінудің мәні қабылданатын және игерілетін нәрсені тану, түсіну және бекіту болып табылады [4]. Логикалық ойлау эвристикалық әңгімелер мен зертханалық жұмыстар, логикалық-іздеу тапсырмаларын орындау, оқулықпен жұмыс істеудің кейбір тәсілдерін қолдану, есептерді шешу және т.б. кезінде дамиды. Оқу процесінде шығармашылық тапсырмалар-бұл оқушыларға көрсетілмеген және оларға нақты белгісіз міндеттер[2]. Қазіргі көзқарастарға сәйкес шығармашылық ойлау үш кезеңде жүзеге асырылады. Бірінші кезең проблемалық жағдайдың пайда болуымен, оны алдын-ала талдаумен және проблеманы тұжырымдаумен сипатталады. Екінші кезең-мәселенің шешімін табу кезеңі. Үшінші кезеңде шешім принципі жүзеге асырылады және оны тексеру жүзеге асырылады. Жоғарыда айтылғандай, оқушылар оқу мотивтерін қалыптастыруы керек, олардың бастысы пәнге деген қызығушылық. Пәнге танымдық қызығушылық дегеніміз-адамның психикалық процестерінің әлемнің белгілі бір объектілері мен құбылыстарына таңдамалы бағытталуы. Әрине, оқушылар тек

қызықты болғандықтан ғана оқытылмайды. Оқыту - бұл көп күш жұмсауды қажет ететін жұмыс[6]. Дегенмен, оқушылардың пәнге деген тұрақты қызығушылығы қызығушылық пен қызығушылық арқылы жүреді және оқушылардың оқудағы жетістіктерін анықтайды.

Қазіргі мектептің негізгі мақсаты-әр оқушының бейімділігіне, қызығушылықтары мен мүмкіндіктеріне сәйкес білім беру қажеттіліктерін қанағаттандыратын оқу жүйесін құру. Осы мақсатқа жету үшін оқу процесінде оқушы мен мұғалімнің қарым-қатынасы қарастырылатын парадигманы түбегейлі өзгерту қажет. Бүгінгі таңда оқытудың заманауи тұжырымдамасы оқушының өзі оқуы керек, ал мұғалім оның ілімін мотивациялық басқаруды жүзеге асыруы керек, яғни. оның қызметін ынталандыру, ұйымдастыру, үйлестіру, кеңес беру[1]. Егер оқушылардың белсенді әрекет етуге, сөзсіз қиындықтарды жеңуге, алға қойылған мақсатқа жетуге деген ұмтылысын тудыратын күшті, жарқын және терең себептері болса, іс-әрекет тиімдірек және жақсы нәтиже береді. Оқу қызметі сәтті жүріп жатыр, егер оқушы құрылды жағымды қарым-қатынасты, оқуға бар, танымдық қызығушылығы мен қажеттілігі танымдық қызметін, сондай-ақ, егер олар жауапкершілік пен міндеттеме сезімін тәрбиелесе. Мұғалімдер мен ғылым оқытудың жағымды мотивтерін қалыптастыруға бағытталған әдістердің үлкен арсеналын жинады[5]. Ынталандыру әдістерінде жетекші рөлді мұғалімнің оқушылармен тұлғааралық қарым-қатынасы атқарады. Балаға тұлғааралық қатынастардың әсерін қолдану оның оқу процесіне, жалпы мектепке оң немесе теріс көзқарасын қалыптастыруға әкеледі.

Ынталандыру әдістерінің тобын шартты түрде үш үлкен кіші топқа бөлуге болады:

- эмоционалды ынталандыру әдістері;
 - танымдық қызығушылықты дамыту әдістері;
- жауапкершілік пен міндеттілікті қалыптастыру әдістері.

Эмоциялық ынталандыру әдістері. Мұғалімнің маңызды міндеті-оқушылардың оқу іс-әрекетіне, оның мазмұнына, формалары мен әдістеріне қатысты жағымды эмоциялардың пайда болуын қамтамасыз ету. Эмоционалды қозу зейін, есте сақтау, түсіну процестерін белсендіреді, бұл процестерді қарқынды етеді және осылайша қол жеткізілген мақсаттардың тиімділігін арттырады. Эмоционалды ынталандырудың негізгі әдістері: оқуда сәттілік жағдайларын жасау; оқуда көтермелеу және сөгіс беру; оқу іс-әрекетін ұйымдастырудың ойын формаларын қолдану; перспективалар жүйесін құру. Оқудағы сәттілік жағдайларын жасау-бұл оқушы жақсы нәтижелерге қол жеткізетін жағдайлар тізбегін құру, бұл оның күштеріне деген сенімділік сезімін және оқу процесінің жеңілдігін тудырады[4]. Сәттілік жағдайын құрудың бір әдісі - оқушыларға бір емес, өсіп келе жатқан күрделіліктің бірнеше қатарын таңдау. Бірінші тапсырма ынталандыруды қажет ететін оқушылар оны шешіп, білімді және тәжірибелі сезінуі үшін оңай таңдалады. Одан әрі күрделі жаттығулар. Табыс жағдайын жасауға ықпал ететін тағы бір әдіс-оқушыларға бірдей күрделіліктегі оқу тапсырмаларын орындауда сараланған көмек. Сонымен, үлгерімі нашар оқушылар ұсынылған тапсырманы орындауға мүмкіндік беретін Кеңес карталарын, аналогтық мысалдарды, кеңесшілер парақтарын және басқа материалдарды ала алады [2]. Әрі қарай, сіз оқушыларға біріншіге ұқсас, бірақ өздігінен жаттығуды орындауды ұсына аласыз. Көптеген мұғалімдер көбінесе осы әдісті кеңінен қолдану нәтижесінде жетістікке жетеді. Баланы сәттілік пен эмоционалды көтерілу кезінде уақытында мадақтау, рұқсат етілген шекарадан өткен кезде қысқа сөгіс сөздерін табу-бұл оқушының эмоционалды жағдайын басқаруға мүмкіндік беретін нағыз өнер. Ынталандыру шеңбері өте алуан түрлі. Оқу процесінде Бұл баланы мадақтау, оның белгілі бір сапасын оң бағалау, таңдалған қызмет бағытын немесе тапсырмаларды орындау әдісін көтермелеу, жоғары баға қою және т.б. болуы мүмкін. оқуға деген қызығушылықты ынталандырудың құнды әдісі-танымдық іс-әрекетті ұйымдастырудың әртүрлі ойындары мен ойын формаларын қолдану әдісі[1]. Бұл оқу іс-әрекетіне қызығушылықты дамыту үшін ғана емес, сонымен бірге жеке нақты мәселелерді шешу үшін де қолданылатын пәндік, рөлдік және басқа ойындар болуы мүмкін. Бір сабақ үшін Сіз ойын қабығын жасай аласыз, яғни сабақты тұтас оқу-ойын түрінде ұсына аласыз. Мысалы, төменгі сыныптарда бүкіл сабақты біріктіретін сюжет "үш шошқа" ертегі кейіпкерлерінің "балаларға қонаққа бару" сабағына келуі мүмкін. Қысқа сәлемдесуден және келу себепін түсіндіргеннен кейін, әр шошқа өзіне ұнайтын жолды таңдайды және осы қатарда отырған оқушылармен бірге саятшылық немесе саятшылық салуға дайындала бастайды[6]. Бір тапсырма барысында олар күшті үй үшін қанша кірпіш қажет екенін есептей алады, екіншісінде-қоршаудың ұзындығы қандай болуы керек, үшіншісінде - жол бойында раушан бұталарын отырғызу керек және т.б.

Танымдық қызығушылықты дамыту әдістері.

Танымдық қызығушылықты дамытудың негізгі әдістері келесі әдістер болып табылады:

- оқу материалын қабылдау дайындығын қалыптастыру;
- оқу материалының айналасында ойын оқиғалы сюжетті құру;
- ойын-сауық мазмұнымен ынталандыру; шығармашылық іздеу жағдайларын жасау.

Оқу материалын қабылдауға дайындықты қалыптастыру әдісі-бұл оқушыларды сабақтың негізгі тапсырмалары мен жаттығуларын орындауға дайындауға бағытталған мұғалімнің бір немесе бірнеше тапсырмалары немесе жаттығулары. Мысалы, стандартты фразаның орнына: "біз жаңа тақырыпты бастаймыз" - сіз оқушыларға қағаз парағын таратып, бірнеше минут ішінде осы тақырыпқа қатысты барлық белгілі сөздерді жазуды сұрай аласыз. Осы тапсырманы орындағаннан кейін олар қанша сөз жаза алатындығын есептейді және кімнен көп және кімнен аз екенін біледі. Енді жаңа тақырыпты бастауға болады[4]. Оқушылар мұғалімнің сөзін мұқият қадағалап, тағы не жазуға болатынын жазуды ұмытып кетті деп ойлайды. Оқушылардың танымдық қызығушылығын дамытуда бейнелі, жарқын, ойын-сауық оқу материалын таңдау және оны оқу мысалдары мен тапсырмаларының жалпы қатарына қосу үлкен маңызға ие. Бұл әдіс оқу іс-әрекетіне оң көзқарасты қалыптастырады және танымдық қызығушылықты дамыту жолындағы алғашқы қадам болып табылады. Бұл әдіске енгізілген әдістердің бірі сабақта ойын-сауық жағдайларын жасау әдісі деп атауға болады-оқу процесіне қызықты мысалдар, тәжірибелер, парадоксалды фактілерді енгізу[5]. Мысалы, пайыздық мәселелерді шешу кезінде сіз "элиталық пальто" дүкенінің директоры екеніңізді елестетіп көріңіз. Пайда табу үшін Сіз қараша айында бағаны 10% - ға көтересіз, ал көктемде сатпай-ақ 10% - ға төмендетесіз. Сіздің бизнесіңіз қандай жағдайда: ұтыста немесе ұтылыста?»Танымдық қызығушылық оқушыларды шығармашылық қызметке қосу жағдайларын тудырады.Шығармашылық - танымдық қызығушылықтың дамуының ең күшті себептерінің бірі.Шығармашылық қабілеттерін дамытудың мысалы ретінде келесі тапсырмалар қызмет ете алады: тақырыпқа арналған тапсырмалар мен жаттығуларды ойлап табу, ребустар, жұмбақтар, сөзжұмбақтар құрастыру, өлең жазу және т.б.мұндай тапсырмаларды жиі өткізу оқушыларды үнемі ойлауға және оқу тапсырмаларын орындаудың әртүрлі нұсқаларын іздеуге үйретеді[2].Оқушыларда күшті мотивация мәселені қою әдісімен жасалады, оның мәні сабақтың оқу материалын қол жетімді, бейнелі және айқын көрсетілген проблема түрінде ұсыну болып табылады. Мәселені қою әдісі шығармашылық тапсырмалар әдісіне жақын, бірақ оның айтарлықтай артықшылығы бар, ол оқушыға бірден мотивация жасайды. Оқушылар көруге, білуге, шешуге және т. б. қиындықтарды жеңуге дайын.

Сыныпта шығармашылық атмосфераны құрудың негізгі әдістерінің бірі-шығармашылық алаң құру. Оның мәні мынада, оқушыларға тікелей оқу іс-әрекеті негізінде басқа, қызықты іс-әрекеттерді ашуға мүмкіндік беріледі. Орындалатын тапсырмалардың айналасында мүмкін болатын басқа да шығармашылық шешімдер бар, және әр оқушы сол жерге "қадам басып", осы нұсқалардың, заңдылықтардың және т.б. біреуін таба алады. [4]. Оқушыларға "өз" шешімін табуға, ол туралы айтуға және оның дұрыстығын дәлелдеуге рұқсат бергеннен кейін, мұғалім "оқушылардан үнемі іздеу механизмін" қамтиды. Енді кез-келген мәселені шеше отырып, оқушылар басқа шешімдерді іздейді, жаңа заңдылықтарды қарастыруға тырысады. Бір оқушының әрбір жаңа табылуы басқаларды қабаттастырады, іздеу тапсырмасын жаңартады[6].Шығармашылық өрістегі жұмыс әртүрлі мазмұндағы және қарама-қарсы бағалау жүйелеріне бағытталған екі түрлі қызметті жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Біреуі-нақты оқу тапсырмасын орындау және мүмкіндігінше қысқа мерзімде және мұғалімнің талаптарына сәйкес әрекет-баға алуға бағытталған. Материалды талдаудағы, орындалмаған басқа заңдылықтарды анықтаудағы екінші әрекет және нұсқа шешім "ішкі", шешімнің сәттілігін бағалаудың жеке өлшемдерінен туындайды.Танымдық белсенділікті арттыруда оқушылардың өзара әрекеттесуін ұйымдастыру және әлеуметтік тәжірибені жинақтау әдістері үлкен рөл атқарады[3].Бұл әдістердің қалыптастырушы элементі-оқушылардың диалогтық қарым-қатынасы. Іс-әрекет теориясы тұрғысынан диалогтық қарым-қатынас қазіргі білім берудің маңызды құрамдас бөлігі болып табылады. Диалог қатысушының дамуы өтетін бірлескен оқу қызметін қалыптастырады және қолдайды.Бұл жеке қызмет түрлерін Бірлескен, бір мақсатпен біріктірілген қызметке аударуға ықпал етеді.Оқушылардың өзара әрекеттесуін ұйымдастырудың келесі жиі қолданылатын әдістерін бөліп көрсетуге болады: сөйлесудің қарапайым нормаларын игеру, өзара тексеру әдісі, өзара тапсырмалар әдісі, ең жақсы шешімді бірлесіп табу, топтарда уақытша жұмыс істеу, бірлескен тәжірибе жағдайларын жасау, кеңес беруші оқушылардың жұмысын ұйымдастыру, пікірталас[5].

Өзара тексеру әдісі өзара әрекеттесуді ұйымдастыруға жақсы көмектеседі. Екі оқушының бір-бірінен орындаған тапсырмаларының дұрыстығын тексеруі әрқашан үлкен қызығушылық

тудырады. Барысында взаимопроверки школьник айырбасталатын тетрадью көрші жөніндегі парте. Кішігірім өзіндік жұмыстар, диктанттар, жаттығулар, үй жұмыстары тексерілуі мүмкін. Жұмысты өзара тексеру шешілген тапсырмаларды мұғалім ұсынған үлгілермен салыстыру арқылы жүзеге асырылады. Өзара тапсырмаларды қабылдау өзара әрекеттесудің тез дамуына ықпал етеді. Оның мәні-сабақта оқушылар сыныптастары ойлап тапқан тапсырмаларды орындайды[4]. Көршіден алынған тапсырмалар сабақта да, үйде де дайындалуы мүмкін және үй тапсырмасының бөлігі бола алады. Бұл әдіс мұғалімге бірден бірнеше мақсатқа жетуге мүмкіндік береді. Біріншіден, оқушылар бірлескен іс-әрекет техникасын игереді, екіншіден, олар шығармашылық қызметке қосылады, үшіншіден, үй тапсырмасы тексеріледі, оған қызығушылық күрт артады. Топтық жұмыс әдісін қолдануға "Ынтымақтастықта оқыту" технологиясы негізделген. Ынтымақтастық сияқты өзара әрекеттесудің бұл түрінің пайда болуының шарттары-шағын топқа біріктірілген адамдар арасындағы ортақ мақсаттар мен қосымша қабілеттердің болуы. Бұл олардың арасындағы өзара тәуелділікті тудырады, онда топтың әр мүшесі топтың барлық басқа мүшелеріне қызығушылық танытады. Ынтымақтастық процесінде адамдардың өзара әрекеттесуінің негізгі әдісі-ой, күш, ақпарат алмасу[6].

Осы технологияны қолдана отырып оқуға көшу дәстүрлі оқытудан, уақытты ұйымдастырудан өзгеше және сабақтың басқа типологиясына ие.

Осы негізгі сабақ түрлеріне сәйкес:

- оқу және практикалық міндеттерді қою сабағы, онда оқушылар мақсаттар мен оларға қол жеткізу тәртібін анықтайды, яғни тапсырмаларды топқа бөледі;
- қойылған міндеттерді шешу және қатысушылар арасында осы ақпаратпен алмасу үшін ақпаратты жинақтау және жинау сабағы;
- қойылған міндеттерді шешу үшін алынған ақпаратты пайдалану сабағы, яғни жұмысты орындау (бұл ұжымдық практикалық жұмыс, мәселелерді шешу және т.б. болуы мүмкін; мәні бойынша, бұл жаңа, жүйелеу және жалпылау сабақтары.)

білімді бақылау және түзету сабағы (презентациялық кезең: оқушылар орындалған жұмыстың нәтижелері туралы есеп береді, оны мұғалім мен сыныптастарына ұсынады; сонымен бірге өткен материалды бекіту міндеттері шешіледі, ал егер топтардың әрқайсысы өз тапсырмасын орындаған болса, топтар арасында жаңа ақпарат алмасу кезінде сабақтың бұл түрін жаңа білімді игеру сабағына жатқызуға болады) [1].

Осы технология шеңберіндегі оқу процесі әр топтың жұмысын қорытындылай отырып, оқушылардың білімін жеке тексеру сабақтарымен аяқталады. Танымдық іс-әрекетті жандандыруға және оқушының негізгі құзіреттілігін қалыптастыруға бағытталған оқу процесінің қолданылатын әдістері мен технологияларының көпшілігі: оқу қабілеті, қарым-қатынас жасау қабілеті, адамдармен өмір сүру қабілеті, жұмыс істеу және ақша табу қабілеті, ақпаратпен жұмыс істеу қабілеті және т.б. оқушыға оқу материалын әзірлеу әдістерін таңдау еркіндігін қамтамасыз етеді, бұл өзін-өзі анықтауға негіз жасайды[5]. Алайда, технологиялардың ешқайсысы әмбебап емес. Тек олардың әртүрлілігі оқу процесін оңтайлы етеді.

Пайдаланған әдебиеттер:

1. Nikolaenko V.N. *Psihologiya i pedagogika: uchebnoe posobie.* – М.: 2000. 62 s.
2. Verbickij A.A. *Aktivnoe obuchenie v vysshej shkole: ucheb. posobie.* – М.: 1991. 208 s.
3. Kruglikov V.N., Smolkin, A.M. *Metody aktivnogo obucheniya: uchebnoe posobie.* – М.: 1991. 176 s.
4. 4. Vygodskij L.S. *Pedagogicheskaya psihologiya: uchebnoe posobie* – М.: 1991. 62 s.
5. Abul'hamova K.A., Vasin N.V., Lapteva L.G., Slastenin V.A. *Psihologiya i pedagogika M.: «Sovershenstvo», 1998. 300 s.*
7. Basova N.V. *Pedagogika i prakticheskaya psihologiya. Rostov na Donu: 2000. 416 s.*
6. SHamova T.I. *Aktivizaciya ucheniya shkol'nikov.* -М.: Pedagogika, 1982. -209.